

Antea Group Archeologie 2022/152

Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen

**Nieuwbouwplan Spijkerweg Halderweg
Molenhoek - gemeente Mook en Middelaar**

projectnummer 474506
revisie 01
4 mei 2023

Antea Group Archeologie 2022/152

Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen

Nieuwbouwplan Spijkerweg Halderweg Molenhoek - gemeente Mook en Middelaar

projectnummer 474506

concept revisie 01
4 mei 2023

Auteurs

G. Sophie

Opdrachtgever

KlokGroep Bouw en Ontwikkeling BV
Kanaalstraat 200
6541 XN Nijmegen

datum vrijgave	beschrijving revisie 01
_____	_____

gecontroleerd	vrijgave
J.E. Colijn	K. Keijzers
_____	_____

Inhoudsopgave

Blz.

Samenvatting	2
1 Inleiding	4
2 Bureauonderzoek	5
2.1 Begrenzing plangebied	5
2.2 Huidig en toekomstig gebruik	5
2.3 Landschappelijke situatie	5
2.4 Historische situatie en mogelijke verstoringen	6
2.5 Archeologische waarden	7
2.6 Gespecificeerde archeologische verwachting	9
3 Veldonderzoek	11
3.1 Doel- en vraagstelling	11
3.2 Onderzoeksopzet en werkwijze	12
3.3 Resultaten	13
3.3.1 Bodemopbouw	14
3.3.2 Archeologie	15
4 Conclusies en advies	16
4.1 Conclusies	16
4.2 (Selectie)advies	16
Literatuur en geraadpleegde bronnen	18
Lijst van afbeeldingen en bijlagen	19
Bijlagen	
1 Archeologische perioden	
2 AMZ-cyclus	
3 Boorbeschrijvingen	
Kaartbijlagen	
474506-ARO	Situatiekaart met ligging boorpunten

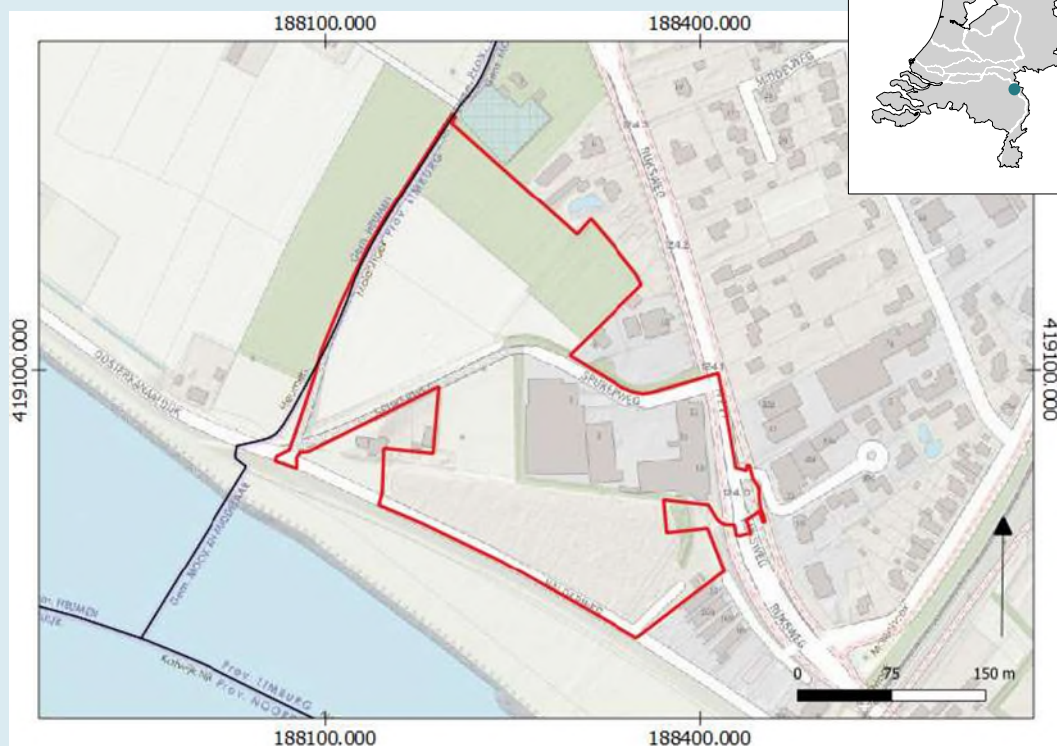
Administratieve gegevens

Projectnummer Antea Group 474506
OM-nummer 5222915100
Provincie Limburg
Gemeente Mook en Middelaar
Plaats Molenhoek
Toponiem Spijkerweg - Halderweg

Kaartblad 46A
Coördinaten 188080/419040 188438/418949
Omvang plangebied 7,7 ha
Opdrachtgever KlokGroep Bouw en Ontwikkeling BV
Uitvoerder Antea Group
Datum uitvoering augustus 2022
Projectteam J.E. Colijn (projectleider)
V. Uffink (KNA-archeoloog)
G. Sophie (senior KNA prospector \ senior KNA archeoloog)

Vrijgave conform KNA R. Fens (senior KNA-prospector)
Bevoegd gezag Gemeente Mook en Middelaar, I. Verploegen (contactpersoon)
Deskundige bevoegd gezag E.K. Mietes (D7 Archeologie)

Beheer documentatie Antea Group
Vondstdepot n.v.t.

Afbeelding 1. Uitsnede topografische kaart met de ligging van het plangebied.

Samenvatting

In maart 2022 heeft Antea Group in opdracht van Kloggroep Wonen BV een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied “Nieuwbouwplan Molenhoek – gemeente Mook en Middelaar” (afbeelding 1). In juni is vervolgens een archeologisch inventariserend booronderzoek met verkennende boringen uitgevoerd in het plangebied. Een archeologisch bureauonderzoek is de eerste stap in de AMZ-cyclus. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een nieuw bestemmingsplan.

In het plangebied is Kloggroep Wonen BV voornemens om nieuwbouw te realiseren. De ontwikkeling zal bodemverstorende werkzaamheden met zich meebrengen, waarbij mogelijke archeologische resten worden vernietigd. Voor het plangebied geldt een archeologische onderzoeksplicht volgens het beleid van de gemeente Mook en Middelaar.

Conclusie bureauonderzoek

Op basis van de gegeven uit eerdere onderzoeken geldt er voor het grootste deel van plangebied een verwachting voor archeologische resten vanaf het laat-paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd. Het gebied ligt op een overgang van het Maasdal met hoger gelegen terras-restruggen (westelijke deel plangebied) naar mogelijk een hoger gelegen flank van een stuwwal, al dan niet afgedekt met dekzand (oosten van het plangebied). Het plangebied zelf ligt waarschijnlijk nog op de hoge terras-restruggen, maar het is mogelijk dat het uiterste oosten van het plangebied ook op de hoger gelegen dekzanden en stuwwalafzettingen ligt. In het zuiden van het plangebied geldt een lage archeologische verwachting, naar aanleiding van recente verstoringen en ophogingen aan het eind van de 20^e eeuw.

Er geldt een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het paleolithicum tot en met het vroeg-neolithicum. Hoewel het plangebied geen gradiëntzone is bevindt het zich wel op enkele honderden meters van het Maasdal waar voldoende voedselbronnen aanwezig waren. Voor de periode vanaf het laat-neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd geldt een hoge verwachting. De ligging langs het Maasdal was voor gemengde landbouwbedrijven vanaf de bronstijd erg waardevol. De uitgestrekte graslanden waren geschikt voor de veehouderij en de flanken van de nabijgelegen stuwwal waren geschikt voor akkerbouw. In het plangebied is de pleistocene ondergrond begraven door een esdek.

Archeologische resten worden verwacht in de top van de terrasafzettingen en indien aanwezig in de top van de dekzandafzettingen. Archeologische resten uit later perioden (late middeleeuwen-Nieuwe Tijd) worden voornamelijk verwacht in de top van het mogelijk (en deels) aanwezige esdek.

Booronderzoek

Ter plaatse van het volkstuincomplex is grond opgebracht. De gebruikte grond is gewonnen uit de huidige Maasbedding of uit de directe omgeving met Maasafzettingen. De kans op het aantreffen van archeologische vindplaatsen wordt hier als zeer laag ingeschat.

Ter plaatse van de bedrijven aan de Spijkerweg\ Provincialeweg zijn geen boringen uitgevoerd. Het overzicht uit het archief BWT met verleende vergunningen, de dichtheid aan bebouwing en de aanwezigheid van verdiepte laaddocks voor vrachtwagens maakt de kans op intacte

archeologische resten hier klein. De vergunningen uit het gemeentelijk bouwarchief zijn echter niet geraadpleegd.

In het overige deel van het plangebied is sprake van een landschap dat lang dynamisch is geweest en waar de Maas een variatie aan afzettingen heeft afgezet. In de verkennende boringen zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

Conclusie booronderzoek

In het plangebied is een verkennend booronderzoek uitgevoerd waarbij is aangetoond dat de aangetroffen afzettingen in een dynamisch rivierlandschap zijn afgezet en dat er nauwelijks bodemvorming heeft plaatsgevonden en dat er geen vegetatiehorizonten of laklagen zijn waargenomen. Evenmin zijn er gestuwde afzettingen (stuwwal) en gerijpte oeverwallen van fossiele stroomgordels aangetroffen.

Op basis van de boorresultaten is de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische resten als laag ingeschat.

Het advies luidt dan ook om zonder verder archeologisch onderzoek uit te voeren de voorgenomen ontwikkeling mogelijk te maken.

1 Inleiding

In maart 2022 heeft Antea Group in opdracht van Kloggroep Wonen BV een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied “Nieuwbouwplan Molenhoek – gemeente Mook en Middelaar” (afbeelding 1). In juni is vervolgens een archeologisch inventariserend booronderzoek met verkennende boringen uitgevoerd in het plangebied. Een archeologisch bureauonderzoek is de eerste stap in de AMZ-cyclus. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een nieuw bestemmingsplan.

In het plangebied is Kloggroep Wonen BV voornemens om nieuwbouw te realiseren. De ontwikkeling zal bodemverstorende werkzaamheden met zich meebrengen, waarbij mogelijke archeologische resten worden vernietigd. Voor het plangebied geldt een archeologische onderzoeksplicht volgens het beleid van de gemeente Mook en Middelaar.

Het doel van het uitvoeren van een archeologisch bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Waar kunnen we wat verwachten? Voor het opstellen van een dergelijke verwachting wordt gebruik gemaakt van reeds bekende archeologische waarnemingen, historische kaarten, bodemkundige gegevens en informatie over de landschappelijke situatie. Een gespecificeerde verwachting gaat in op de mogelijke aanwezigheid, het karakter, de omvang, datering en eventuele (mate van) verstoring van archeologische waarden binnen het plangebied.

Een verkennend onderzoek heeft als doel het in kaart brengen van eventuele verstoringen in de bodem, het verkrijgen van enig inzicht in de bodemopbouw van het gebied en aldus het in kaart brengen van kansrijke en kansarme zones wat betreft archeologie.

Dit onderzoek is uitgevoerd conform BRL 4000, protocol 4003 met daarin besloten de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1. Voor de KNA-protocollen 4001 (PvE), 4002 (bureauonderzoek), 4003 (inventariserend veldonderzoek) en 4004 (opgraven) is Antea Group gecertificeerd conform de SIKB-BRL 4000 (Beoordelingsrichtlijn voor archeologie).

2 Bureauonderzoek

Er is in een eerder stadium al een bureauonderzoek uitgevoerd door Antea Group.¹ In het onderstaande wordt dit bureauonderzoek grotendeels overgenomen.

2.1 Begrenzing plangebied

Het is van belang een onderscheid te maken tussen plangebied enerzijds en onderzoeksgebied anderzijds. Met plangebied wordt het gebied bedoeld waarop de in de inleiding genoemde werkzaamheden betrekking hebben. Voor het plangebied wordt in regel ook de ruimtelijke procedure gevoerd, waarvan dit archeologisch onderzoek een onderdeel is. Binnen dit gebied kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord worden.

Het onderzoeksgebied is het gebied waarover informatie wordt ingewonnen voor het opstellen van het gespecificeerde verwachtingsmodel en is groter dan het plangebied zelf. In principe wordt een straal van 200 m rondom het plangebied gehanteerd. Dit wordt voldoende geacht om relevante informatie te verzamelen om het gespecificeerde verwachtingsmodel op te kunnen stellen. Dit omdat het onderzoeksgebied een vergelijkbare situatie kent als het plangebied voor onder andere de onderdelen zoals hoogteligging, geomorfologie, historische situatie etc. Binnen deze straal zijn ook voldoende gegevens uit archeologische waarnemingen en eerder uitgevoerde onderzoeken beschikbaar.

Het plangebied ligt net ten westen van de rijksweg N271 en wordt doorsneden door de Spijkerweg en Halderweg in Molenhoek. Het plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 7,7 hectare.

2.2 Huidig en toekomstig gebruik

Huidig gebruik plangebied

Het plangebied is deels in gebruik als bedrijventerrein, terrein met moestuinen, weiland, akkerland en boomkwekerijen.

Consequenties toekomstig gebruik

Binnen het plangebied wordt nieuwbouw gerealiseerd. Er worden nieuwe circa 250 woningen gebouwd en diverse waterpartijen en groenstroken aangelegd. Het is onduidelijk wat de omvang van de graafwerkzaamheden zal zijn. Ook is niet duidelijk hoe de nieuwbouw zal worden gefundeerd. Naar schatting wordt de bodem tot minimaal 1,5 m-mv geroerd.

2.3 Landschappelijke situatie

Geologie²

De omgeving van het plangebied is voor een belangrijk gedeelte gevormd onder invloed van de rivier de Maas. Gedurende de voorlaatste ijstijd, het Saalien, schoven grote hoeveelheden landijs Nederland binnen. De meest zuidelijke plek waar het landijs is gekomen, bevindt zich bij

¹ Uffink, 2022

² Naar: Nater, 2020.

Nijmegen, ten oosten en noorden van het plangebied. Hier bevindt zich een hoge door het landijs ontstane stuwwal. Door de ligging van de stuwwal moest de Maas zich afbuigen in westelijke richting, waardoor het huidige Maasdal is ontstaan. Gedurende de laatste ijstijd, het Weichselien, heerste er in Nederland een toendraklimaat. Er was weinig vegetatie, waardoor de wind vrij spel had en veel zand kon verstuiven. Ook konden rivieren hierdoor veel los zand en grind meenemen, wat soms tot gevolg had dat beddingen verstopt raakten. Wanneer de rivier zich vervolgens verlegde, ontstond een vlechtend patroon. Het koude Weichselien werd opgevolgd door het warmere Holoceen, dat 10.000 jaar geleden begon en nog steeds voortduurt. In deze periode nam de Maas een meer meanderend patroon aan, en werden in oude geulen rivierterrassen gevormd. Het plangebied is gelegen op één van die terrassen.

Geomorfologie en AHN

Op de geomorfologische kaart is te zien dat het plangebied is gelegen te midden van verschillende soorten rivierafzettingen. De locatie zelf ligt grotendeels op een terrasrest-rug (code 10B43) en voor een heel klein gedeelte op een glooiing van sneeuwmeltwaterafzettingen (code 5H21).

Vlakbij bevinden zich een droogdal (code: 22R21), een stuwwal (500 meter ten oosten, code: 17B11) en een terrasvlakte (code 2M42). Het gebied ligt dus echt op de grens van een stuwwallenlandschap en een rivierenlandschap. In het zuidelijk deel van het plangebied is de geomorfologie niet bekend omdat dit deel niet is gekarteerd. Op basis van de gegevens uit de omgeving bevindt zich hier mogelijk een droogdal (code: 22R21) of een vlakte van rivierafzettingen (code: 2M45).

Het hierboven beschrevene komt ook terug in het Actueel Hoogtebestand Nederland. De stuwwal is herkenbaar als een dieprode hoogte, terwijl de rest van het landschap relatief laag ligt. Het plangebied ligt op ongeveer 10 m +NAP. Het zuiden van het plangebied is sterk opgehoogd aan het eind van de 20^e eeuw (zie ook paragraaf 2.4.1). Het gebied ligt hier gemiddeld op 13,5 m +NAP.

Bodem en grondwater

Op de bodemkaart ligt het plangebied binnen hoge bruine enkeerdgronden (code: bEZ30), Ooivaaggronden (code: KRd1) en leek-woudeergronden (code: pKRn2). De heersende grondwatertrap in het gebied is VII, wat inhoudt dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) op een diepte van meer dan 80 cm –mv ligt, wat relatief diep is.

2.4 Historische situatie en mogelijke verstoringen

Historische situatie

Op historisch kaartmateriaal is te zien dat het plangebied op en langs de oever van de Maas ligt. In het plangebied is op de kadastrale minuut uit 1811 nog geen bebouwing aanwezig. Op de topografische kaart uit 1850 is wel één woonerf aanwezig aan de doorgaande weg van Mook naar Nijmegen, maar de rest is niet bebouwd. Ook loopt er een landweg door het gebied. In het tweede kwart van de 20e eeuw komt er een fabriek in het zuidoostelijk deel van het terrein. Tot het eind van de 20e eeuw verandert er weinig in het gebied maar in de jaren 90 raakt het gebied meer bebouwd (met bedrijfspanden) en krijgt het min of meer de huidige indeling. Het zuidelijk deel van het plangebied is eind 19^e eeuw opgehoogd. In het laatste kwart van de 20^e eeuw verschijnen er moestuintjes in dit deel van het plangebied.

Tweede Wereldoorlog

Volgens de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed, ligt het plangebied in het operatieterrein Market-Garden en de Maaslinie/Maasstellung.³ Er zijn geen verdedigingswerken binnen het plangebied en in het onderzoeksgebied. De VEO Bommenkaart geeft aan dat er geen opsporingen van niet-gesprongen explosieven zijn gedaan in het plangebied, slechts een vooronderzoek. Deze omvat vrijwel het hele plangebied. Het vooronderzoek is uitgevoerd door AVG in opdracht van Antea Group (projectcode 2162292).⁴ Er is geconcludeerd dat de kans bestaat op het aantreffen van niet-gesprongen oorlogsresten, namelijk geschutmunitie afkomstig van beschietingen, gedumpte/achtergelaten munitie en klein kaliber munitie. In het plangebied zijn wapen- en geschutsstellingen aanwezig geweest. Bij Mook werd namelijk bij de Duitse inval in 1940 gevochten en tegenover het plangebied waren kazematten opgesteld in de richting van het plangebied.⁵

Mogelijke verstoringen

De kans is groot dat het gebied (gedeeltelijk) verstoord is geraakt door de bestaande bebouwing en verharding. Het is echter niet bekend hoe diep en omvangrijk deze verstoringen zijn. Via de gemeente zijn de bouwhistorische gegevens opgevraagd, waarvan er een overzicht is teruggestuurd.⁶ Duidelijk is dat er veel bouw, sloop en herbouw heeft plaatsgevonden in het bedrijventerrein-gedeelte van het plangebied.

Spijkerweg 1 Molenhoek

1995-0021 Bouw bedrijfshal met magazijn en kantoor (groot dossier)
1999-0088 Uitbreiding bedrijfshal (groot dossier)
2005-0105 Bouw van een opslagloods (groot dossier)
2010-0093 Bouw verdiepingsvloer bedrijfshal (digitaal aanwezig)
2018-0110 legaliseren verdiepingsvloer bedrijfshal (digitaal aanwezig)

Spijkerweg 3 Molenhoek

2010-0028 Bouw opslagruimte met kantoor (digitaal aanwezig)

Rijksweg 12 Molenhoek

1966-0009 Transformatorhuisje
1966-0087 Vergroten kantoor
1969-0107 vergroten kantoor
1971-0004 Opslagruimte
1972-0073 Nieuw- en verbouw kantoor en fabriek
2005-0005 Sloop 3 hallen (digitaal aanwezig)

Rijksweg 14 Molenhoek

1949-0026 Uitbreiding woonhuis
1954-0006 Bitumeerhuisje
1954-0014 Transformatorhuisje
1955-0078 Uitbreiding draadwarenfabriek
1958-0062 Aanpassen ramen kantoor
1961-0045 Bouw kantoor in fabriek

³ <https://www.ikme.nl/ikmekkaart.html>

⁴ <https://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/>

⁵ De Wilde, 2022.

⁶ Communicatie met Vera Janssen. De digitaal beschikbare documenten zijn nadien opgevraagd, maar op het moment van redigeren waren deze nog niet toegestuurd. Bij ontvangst kunnen de ontgravingsdieptes bekend worden en zullen deze worden toegevoegd.

1961-0055/56 Uitbreiding fabriek
1970-0010/11 Uitbreiding fabriek
1973-0010 Uitbreiding fabriek
1978-0062 Bouw hal (digitaal aanwezig)

Nast dit groot aantal ingrepen in de bodem, kunnen verstoringen ook zijn ontstaan door ploegwerkzaamheden op de akkers. Recente verstoringen zijn aanwezig door de aanleg van nutsvoorzieningen (data, riolering, spanning etc.).⁷

Het zuiden van het plangebied is aan het eind van de 19^e eeuw enkele meters opgehoogd, waarna er moestuintjes worden gebouwd. Hoewel het voornamelijk om ophogingen gaat is het denkbaar dat hier de onderliggende bodem in enige mate verstoord is geraakt (bijvoorbeeld door afgraving/egalisatie voorafgaande aan de ophogingen).

2.5 Archeologische waarden

Uit het Archeologische Informatie Systeem (Archis) van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed zijn de bekende archeologische waarden in een omtrek van ongeveer 200 m rondom het plangebied opgevraagd. Het betreft archeologische monumenten (AMK-terreinen), archeologische waarnemingen (zoals vondsten) en meldingen van eerdere archeologische onderzoeken (zie kaart 474506–ARCHIS in de kaartenbijlage).

Gegevens uit Archis: AMK-terreinen

In het plangebied zijn geen archeologische monumenten aanwezig. Net ten noordwesten van de planlocatie bevindt zich een monumententerrein (nummer 43). Het betreft een terrein met sporen van bewoning uit de Romeinse tijd en begraving uit de bronstijd tot en met de late ijzertijd. Ook zou er een Romeinse weg zijn aangetroffen. Hiervan is de documentatie niet via reguliere digitale bronnen beschikbaar gesteld.

Even ten zuidoosten van de planlocatie is nog een monumententerrein aanwezig (nummer 16222). Het is een terrein met een hoge archeologische waarde. Hier zijn resten aangetroffen van de oude dorpskern van Mook uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Gegevens uit Archis: eerdere onderzoeken en archeologische waarnemingen

Even ten zuiden van het plangebied is in 2007 door BAAC een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (zaakid 2161309100). Op basis van het onderzoek bestaat de bovenste 50-190 cm beneden maaiveld voornamelijk uit opgebrachte grond, die vermoedelijk is gestort op plaatsen waar klei is gewonnen. Vanaf 50-190 cm zijn resten van de door de Maas afgezette gronden aangetroffen. Hierin waren geen begraven bodems en dus eventuele archeologische niveaus aanwezig. Op basis van de afzettingen (kleidek op grof rivierzand) moet het gebied regelmatig zijn overstroomd en dus relatief nat zijn geweest. Dit zijn ongunstige vestigingscondities, waardoor de kans om archeologische resten aan te treffen klein is. Er geldt een lage verwachting voor alle perioden. Een hogere verwachting geldt meer voor de hogere en drogere delen van de oude Maasterassen, al dan niet afgedekt met dekzand. Deze liggen meer ten noorden van het onderzocht gebied. Er werd hier geen vervolgonderzoek aanbevolen.⁸

⁷ KLIC melding 22G363595.

⁸ Den Otter, 2007.

Even ten oosten van het plangebied is door RAAP in 2006 een archeologisch booronderzoek gedaan (zaakid 2121538100). Op basis van het bureauonderzoek geldt een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het paleolithicum tot en met het neolithicum. Hoewel het plangebied geen gradiëntzone is bevindt het zich wel op enkele honderden meters van het Maasdal waar voldoende voedselbronnen aanwezig waren. Voor de periode vanaf het laat-neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd geldt een hoge verwachting. Met name de hier aanwezig holtpodzolgronden waren erg geschikt voor de landbouw. Ook de ligging langs het Maasdal was voor gemengde landbouwbedrijven vanaf de bronstijd erg waardevol. De uitgestrekte graslanden waren geschikt voor de veehouderij en de flanken van de nabijgelegen stuwwal waren geschikt voor akkerbouw. In het plangebied is de pleistocene ondergrond begraven door een esdek. Archeologische resten worden voornamelijk verwacht aan de basis van het esdek. Tijdens het booronderzoek zijn fragmenten aardewerk uit de prehistorie en late middeleeuwen aangetroffen.

Mogelijk was het plangebied onderdeel van *Celtic fields* uit de late bronstijd en ijzertijd. Het middeleeuwse materiaal is mogelijk door bemesting binnen het plangebied komen te liggen. Er is een archeologische begeleiding als vervolgonderzoek aanbevolen.⁹

In het gebied is vervolgens in 2008 door RAAP een archeologische inspectie gedaan (zaakid 2227543100). De resultaten zijn niet via reguliere digitale bronnen beschikbaar gesteld.

Circa 50 meter ten oosten van het plangebied is door RAAP in 2007 nog een archeologische inspectie gedaan (zaakid 2156028100). De resultaten van dit onderzoek zijn niet via reguliere digitale bronnen beschikbaar gesteld.

Even ten noordoosten van het plangebied zijn 3 vondstmeldingen gedaan (zaakid's 3206103100, 3056813100, 3004210100). Hier is aardewerk uit de periode neolithicum-ijzertijd en de periode late middeleeuwen - Nieuwe Tijd aangetroffen. Ook zijn er een bronzen radnaald en een weefgewicht uit de bronstijd gevonden en een vuursteen afslag uit het neolithicum.

In 2019 is door Econsultancy ten noordwesten van het plangebied een booronderzoek uitgevoerd (zaakid 4733927100). Het veldonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied in het verleden is gediëpwoeld, waarbij de top van het terras door de overstromingsklei is geroerd. Hierdoor kan de archeologische verwachting van middelhoog naar laag worden bijgesteld. Geconcludeerd wordt dat de voorgenomen werkzaamheden waarschijnlijk geen archeologische waarden bedreigen.¹⁰

Ten noorden van het plangebied zijn er bij een proefsleuvenonderzoek (zaakid 2102349100, uitgevoerd door RAAP in 2005, sporen van bewoning uit de IJzertijd aangetroffen. Er werden bewoningssporen van spiekers, een mogelijk bijgebouw of woonhuis en twee parallel lopende greppels gevonden (vondstid's 1078776, 1083137, 1089319). Bijzonder zijn de aangetroffen resten van een verlatingsritueel in een van de spiekers: in de paalkuilen van de uitgegraven palen was aardewerk gedeponeerd. De spieker lag tussen twee parallel lopende greppels waarvan de functie nog niet duidelijk is.¹¹

Ook werd er een archeologisch bureau- en booronderzoek ten noorden van de planlocatie gedaan door Synthebra B.V. in 2008 (zaakid 2183747100). Het veldwerk bevestigde de hoge archeologische verwachting voor het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen, tijdens het veldwerk werden namelijk intacte bodems aangetroffen. In de BC-horizont, een

⁹ Keijzers, 2006.

¹⁰ Wullink, 2021.

¹¹ Hoegen, 2006.

archeologisch relevante laag, werd tevens een archeologische indicator aangetroffen, een handgevormde scherf uit de periode IJzertijd – vroeg Romeinse Tijd. Op basis van het bureauonderzoek en karterend inventariserend veldonderzoek wordt vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een archeologische begeleiding.¹²

Daarnaast is er ten noorden van het huidige plangebied door RAAP in 2006 een booronderzoek uitgevoerd (zaakid 2123839100). Tijdens het veldonderzoek zijn in de helft van de boringen archeologische indicatoren aangetroffen uit de Prehistorie en de Nieuwe Tijd. Vermoedelijk betreft dit de prehistorische vindplaats een nederzetting die waarschijnlijk deel uitmaakt van een nederzetting ten zuiden van het plangebied. In het noordwesten van het plangebied zijn resten aanwezig van een huisplaats uit de Nieuwe Tijd met onbekende ouderdom. Oudere resten, uit de Late Middeleeuwen, zijn hier derhalve niet uit te sluiten.¹³

Daarnaast is er in 2021 ook nog een booronderzoek uitgevoerd door Econsultancy in 2022 (zaakid 5272552100). Uit het booronderzoek blijkt dat circa 0,50 tot 0,70 m -mv is verploegd. In deze bovenste laag konden archeologische indicatoren uit de late middeleeuwen en Nieuwe Tijd voorkomen. De eerder opgestelde hoge archeologische verwachting is daarom na het booronderzoek bijgesteld naar middelhoog, omdat deze archeologische overblijfselen door verploeging zijn verstoord. De in het bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting blijft voor de perioden Paleolithicum tot en met de vroege middeleeuwen hetzelfde, omdat deze resten dieper in de bodem worden verwacht. Hierdoor is er een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.¹⁴

Conclusie:

Op basis van de gegevens uit eerdere onderzoeken geldt er voor het plangebied een verwachting voor archeologische resten vanaf het laat-paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd. Het gebied ligt op een overgang van het Maasdal met hoger gelegen terras-restruggen (westelijke deel plangebied) naar mogelijk een hoger gelegen flank van een stuwwal, al dan niet afgedekt met dekzand (oosten van het plangebied). Het plangebied zelf ligt waarschijnlijk nog op de hoge terras-restruggen, maar het is mogelijk dat het uiterste oosten van het plangebied ook op de hoger gelegen dekzanden en stuwwalafzettingen ligt.

Er geldt een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit het paleolithicum tot en met het vroeg-neolithicum. Hoewel het plangebied geen gradiëntzone is bevindt het zich wel op enkele honderden meters van het Maasdal waar voldoende voedselbronnen aanwezig waren. Voor de periode vanaf het laat-neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd geldt een hoge verwachting. De ligging langs het Maasdal was voor gemengde landbouwbedrijven vanaf de bronstijd erg waardevol. De uitgestrekte graslanden waren geschikt voor de veehouderij en de flanken van de nabijgelegen stuwwal waren geschikt voor akkerbouw. In het plangebied is de pleistocene ondergrond begraven door een esdek. Archeologische resten worden verwacht in de top van de terrasafzettingen en indien aanwezig in de top van de dekzandafzettingen. Archeologische resten uit later perioden (late middeleeuwen-Nieuwe Tijd) worden voornamelijk verwacht in de top van het mogelijk (en deels) aanwezige esdek.

¹² Deville, 2008.

¹³ Pronk, 2006.

¹⁴ Veenendaal en Hos, 2022.

2.6 Gespecificeerde archeologische verwachting

Datering

Voor het grootste deel van plangebied, ter hoogte van het rivierterras (en rug) geldt een brede archeologische verwachting. Resten worden verwacht vanaf het laat-paleolithicum tot en met de nieuwe tijd. In het zuidelijke deel van het plangebied geldt een lage archeologische verwachting naar aanleiding van recente verstoringen en ophogingen.

Complextype

Uit het laat-paleolithicum tot en met het laat neolithicum kunnen in deze regio resten worden verwacht die samenhangen met de mobiele leefwijze van de mens, zoals kleine kampementen die slechts tijdelijk (en/of periodiek) werden bewoond. Dergelijke vindplaatsen zijn te herkennen aan vuursteenconcentraties en haardkuilen.

Vanaf het laat neolithicum tot en met de Romeinse tijd kunnen op de hogere delen in het landschap resten van grotere huizen/nederzettingen worden verwacht, net als schuren, spiekers en opstallen. Verder kunnen sporen van agrarische activiteit worden aangetroffen, zoals perceleringsgreppels. Daarnaast kunnen ook menselijke begravingen/crematies worden aangetroffen, afhankelijk van de datering variërend van vlakgraven tot crematiegraven. Ook off-site materiaal kan worden verwacht.

Uit de middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen eveneens nederzettingen en resten van agrarische activiteit worden verwacht.
it WOII kunnen enkele wapen- of geschutsstellingen worden verwacht.

Omvang

De omvang kan variëren van puntvondsten tot nederzettingen van enkele honderden vierkante meters.

Diepteligging

Archeologische resten worden verwacht in de top van de terrasafzettingen en indien aanwezig in de top van de dekzandafzettingen. Archeologische resten uit later perioden (late middeleeuwen-nieuwe tijd) worden voornamelijk verwacht in de top van het mogelijk (en deels) aanwezige esdek.

Locatie

Archeologische resten kunnen binnen het gehele plangebied voorkomen, gezien het feit dat de daadwerkelijk bodemopbouw op dit moment nog niet bekend is. In het zuidelijke deel van het plangebied geldt een lage archeologische verwachting naar aanleiding van recente verstoringen en ophogingen aan het eind van de 20e eeuw. Voor het hele plangebied geldt verder, dat op die plaatsen waar recente bebouwing aanwezig is, de kans dat eventuele archeologische niveaus verloren zijn gegaan.

Uiterlijke kenmerken

Paleolithicum tot laat neolithicum: vuursteenverspreiding, indicaties van bewerking van vuursteen, halffabricaten, productieafval, productiegereedschap. Indicaties van kortdurende nederzettingen/kampen: haardkuilen, verbrand vuursteen. Indicaties voor jacht/voedselverzameling en –bereiding: werktuigen, spitsen, bijlen, schrabbers, stekers etc.

Laat neolithicum tot en met late middeleeuwen: resten en structuren die wijzen op een sedentair, agrarisch bestaan. Nederzettingen: paalgaten (huizen, spieker, opstallen, schuren),

greppels, waterputten (met of zonder houten beschoeiingen) en afvalkuilen, en uit de Romeinse tijd resten van stenen gebouwen.
Tussen het laat neolithicum en de bronstijd/ijzertijd/Romeinse tijd: periodespecifieke wijze van het begraven/cremeren van de doden.

Middeleeuwen en nieuwe tijd: nederzetting- en ontginningssporen en resten van agrarische landinrichting.

Mogelijke verstoringen

De kans is groot dat het gebied (gedeeltelijk) verstoord is geraakt door de bestaande bebouwing en verharding. Het is echter niet beken hoe diep en omvangrijk deze verstoringen zijn. Verstoringen kunnen ook zijn ontstaan door ploegwerkzaamheden op de akkers. Recente verstoringen kunnen ook aanwezig zijn door de aanleg van nutsvoorzieningen. Het zuiden van het plangebied is aan het eind van de 19e eeuw enkele meters opgehoogd, waarna er moestuintjes worden gebouwd. Hoewel het voornamelijk om ophogingen gaat is het denkbaar dat hier de onderliggende bodem in enige mate verstoord is geraakt (bijvoorbeeld door afgraving/egalisatie voorafgaande aan de ophogingen).

3 Veldonderzoek

3.1 Doel- en vraagstelling

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting, zoals deze op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is opgesteld. Het uitgevoerde onderzoek betreft een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen, verkennende fase. Een verkennend onderzoek heeft als doel het in kaart brengen van eventuele verstoringen in de bodem, het verkrijgen van enig inzicht in de bodemopbouw van het gebied en aldus het in kaart brengen van kansrijke en kansarme zones wat betreft archeologie.

Het onderzoek dient antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen?
- Zijn er archeologische indicatoren aangetroffen binnen het plangebied? Zo ja, wat is de aard, conserveringstoestand en datering van deze indicatoren/vindplaats?
- Indien archeologische lagen aanwezig zijn; op welke diepte bevinden deze zich en wat is de maximale diepte?
- Waaruit bestaat of bestaan deze archeologische laag of lagen?
- In welke mate wordt een eventueel aanwezige vindplaats verstoord door realisatie van geplande bodemingrepen?
- Hoe kan deze verstoring door plaanpassing tot een minimum worden beperkt?
- In welke mate stemmen de resultaten van het veldwerk overeen met de verwachtingen van het bureauonderzoek?
- Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?

Voorafgaand aan het veldwerk is een Plan van Aanpak opgesteld dat is voorgelegd aan de opdrachtgever.

Afbeelding 2 Kaart met de oorspronkelijk geplande boringen. In de kaartbijlage de boorpuntenkaart met gerealiseerde boringen. De kleuren hangen samen met OO-verdenking (bron: Antea Group)

3.2 Onderzoeksopzet en werkwijze

Datum uitvoering	13 en 14 juni 2022
Veldteam	Koen van Rens (technisch specialist milieukundig veldwerk', alleen 13\6); Gerjan Sophie
Weersomstandigheden	Zonnig en droog ca 22°C
Boortype	Edelman, Ø7cm
Methode conform Leidraad SIKB ¹⁵	Niet van toepassing, verkennend onderzoek
Motivatie methode	In de zones van het plangebied met een middelhoge en hoge archeologische verwachting dient een verkennend booronderzoek te worden uitgevoerd om de mate van recente verstoring van de bodemopbouw en eventueel aanwezige archeologische lagen te bepalen. Op die manier kan een gefundeerd advies worden gegeven over de impact van de herinrichting van het plangebied en de noodzakelijke archeologische onderzoeken die daarvoor moeten worden uitgevoerd. Voor de zones met een middelhoge en hoge archeologische verwachting worden 6 verkennende boringen per hectare gezet tot een diepte van 2 m-mv (zie afbeelding 2 voor de advieskaart). De boringen worden uitgevoerd met een edelmanboor met een diameter van 8-10 cm. De zones van het plangebied met een hoge en middelhoge archeologische verwachting beslaan circa 6,4 hectare. Het totaal aantal verkennende boringen in deze zones komt hiermee op 39. De boringen dienen verspreid over het plangebied te worden geplaatst om een zo goed mogelijk beeld van de ondergrond te krijgen. De zone met een lagere archeologische verwachting beslaat circa 1,3 hectare. In dit deel van het gebied worden 4 verkennende controleboringen gezet, tot een diepte van maximaal 2 m-mv. Volgens het bestemmingsplan Lierdal is dit deel van het plangebied niet onderzoeksplichtig en op de beleidskaart kent het een lage verwachting..
Aantal boringen	43 gepland; 31 uitgevoerd
Oriëntatie grid t.o.v. geomorfologie/paleo-landschap	N.v.t, verkennend onderzoek
Wijze inmeten boringen	Uitzetten met Topcon, opnieuw inmeten om ook de z-waarde vast te leggen.
Overige toegepaste methoden	N.v.t.
Wijze onderzoek / beschrijving boorkolom	NEN 5104\ASB
Verzamelmethode archeologische indicatoren	Verbrokkelen van de opgeboorde grond, waarnemen op het oog.
Bemonstering	N.v.t.
Vondstzichtbaarheid aan oppervlak	Slecht: bebouwd, akker met begroeiing, volkstuintjes
Omschrijving oppervlaktekartering	Niet uitgevoerd.
Afwijkingen t.o.v. PvA	Een aantal boringen is niet uitgevoerd, die bevonden zich op het bedrijventerrein. Deze locaties waren verhard (asfalt of klinkers) en deels

¹⁵ Tol e.a. 2012

	bebouwd. DE gebruikers waren ook niet geïnformeerd over de werkzaamheden.
Doelen en wensen opdrachtgever	Opdrachtgever wil in een zo vroeg mogelijk stadium van de ontwikkeling in beeld hebben of, en zo ja waar zich risico's bevinden op het vlak van archeologie.
Randvoorwaarden	In een deel van het plangebied staat bebouwing en een deel van het plangebied is verdacht op ontplofbare oorlogsresten. De boringen daar moeten worden vrijgegeven, met een zgn. 'bomlocator'. Dit apparaat is gevoelig voor verstoring door metaal in de omgeving. Daardoor moesten bij de volkstuintjes veel boringen verplaatst worden, of konden ze niet worden uitgevoerd en kon geen van de boringen bij de bedrijven en langs de provinciale weg uitgevoerd worden (geparkeerde auto's, hekwerk, K&L, e.d.).

3.3 Resultaten

Voor een overzicht van de boringen wordt verwezen naar de boorprofielen in Bijlage 3 en de situatiekaart in de kaartenbijlage.

Afbeelding 3 Impressie van het plangebied tijdens het veldwerk; links het bedrijventerrein aan de Spijkerweg (blik naar het zuiden), rechts het volkstuincomplex; (blik naar het zuidoosten; foto's: Antea Group)

Afbeelding 4 Impressie van het plangebied tijdens het veldwerk; links de akker aan de Spijkerweg (blik naar het noorden), rechts de kwekerij\tuinderij (blik naar het zuidoosten; foto's: Antea Group)

3.3.1 Bodemopbouw

Uiteindelijk zijn 31 boringen uitgevoerd binnen het plangebied. De overige boringen konden vanwege verharding en/of gecombineerd met OO-verdenking niet worden uitgevoerd. In het volkstuincomplex zijn zes boringen gezet (25, 34 tot en met 37 en 40), vier konden ook na verplaatsen niet vrijgegeven worden. Van de 6 boringen die wel gezet zijn, zijn er vier ondiep gestaakt. Alleen boring 34 en 37 leveren informatie op over de diepere ondergrond. Het maaiveld ter hoogte van het volkstuincomplex ligt tussen de 13,13 en 13,85 m +NAP. Het overige deel van het plangebied ligt tussen 9,75 en 10,73 +NAP. In het oorspronkelijke bureauonderzoek wordt beschreven dat eind 20^e eeuw dit gebied is opgehoogd, maar kijkend op historische kaarten lijkt het erop dat al in het laatste decennium van de 19^e eeuw dit gebied is opgehoogd.¹⁶ Uit milieukundige boringen die in een eerder stadium voor dit deelgebied zijn uitgevoerd blijkt sprake van deels klei en deels zand. Ook de diepe boringen staan alle lagen als antropogeen beschreven.¹⁷

Het is onduidelijk waarom de ophoging heeft plaatsgevonden. Mogelijk hangt het samen met een verzakking van de bestaande dijk, die op oudere kaarten herkenbaar is. De (dijk)locatie ligt aan een buitenbocht van de Maas en kan dus bij hoogwater te zwak zijn gebleken. Op de kaarten zijn eind 19^e eeuw nog geen aanzetten tot de Mookerplas en de bijbehorende zijtak van de Maas of van het Maas-Waalkanaal te zien, dus het is onwaarschijnlijk dat de ophoging daarmee samenhangt en/of dat bodemmateriaal daar vandaan is gebruikt. De boringen in het volkstuincomplex bestaan uit matig grof, matig grindig zand, geïnterpreteerd als (opgebrachte) Maasafzettingen, in boring 37 afgedekt met kleiig zand.

In het overige deel van het plangebied zijn boringen 1 t/m 23 en boringen 26 en 27 uitgevoerd. De opgeboorde boorkolommen bestaan over het algemeen uit maasafzettingen, merendeels

¹⁶ Topotijdreis.nl

¹⁷ Verkennend bodemonderzoek, Halderweg ong. te Molenhoek, ANL21-6504-1

grindig zand, soms (sterk) zandige klei. De meeste boringen zijn geëindigd in matig tot sterk grindig zand. Dit betreft beddingafzettingen van oude Maasmeanders. Daarmee is de kans op archeologische resten zeer laag en is de betreffende boring niet verder doorgezet.

In alle boringen zijn nauwelijks kenmerken van bodemvorming waargenomen, meestal is alleen een bouwvoor onderscheiden, daaronder is dan al sprake van de C-horizont. Dit sluit goed aan bij de (ooi)vaaggronden die verwacht werden. Er is alleen sprake van een licht humeuze bouwvoor. In de kleiige afzettingen zijn nergens aanwijzingen aangetroffen voor laklagen of vegetatiehorizonten. De oever(walachtige) afzettingen lijken in een dusdanig dynamisch landschap afgezet dat de kans op vindplaatsen laag wordt geschat.

Pleistocene afzettingen van niet-fluviatile aard, zoals dekzand en gestuwde afzettingen, zijn niet aangetroffen.

Interpretatie

Ter plaatse van het volkstuincomplex is grond opgebracht. De gebruikte grond is gewonnen uit de huidige Maasbedding of uit de directe omgeving met Maasafzettingen. De kans op het aantreffen van archeologische vindplaatsen wordt hier als zeer laag ingeschat. Op basis van de historische kaarten, gecombineerd met de boringen voor het milieu-hygiënisch onderzoek ben het AHN blijkt dat het volkstuincomplex 3 tot 4 meter opgebracht is.

Ter plaatse van de bedrijven aan de Spijkerweg\ Provincialeweg zijn geen boringen uitgevoerd. De dichtheid aan bebouwing en de aanwezigheid van verdiepte laaddocks voor vrachtwagens maakt de kans op intacte archeologische resten hier klein. De vergunningen uit het gemeentelijk bouwarchief zijn echter niet geraadpleegd. Wel is ondertussen een lijst uit het archief BWT gedeeld. Daaruit blijkt dat er vanaf ca 1950 diverse woningen en bedrijfsgebouwen gebouwd, gesloopt, herbouwd en uitgebreid zijn. De mate van bodemverstoring bij graafwerk voor funderingen is ca 1 m. De waarschijnlijkheid van intacte bodems binnen het bedrijventerrein is zeer laag.

In het overige deel van het plangebied is sprake van een landschap dat lang dynamisch is geweest en waar de Maas een variatie aan afzettingen heeft afgezet. In de verkennende boringen zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats of voor een dusdanige bodemopbouw dat een grote kans op vindplaatsen realistisch is. In de akker ten zuiden van de Spijkerweg is de aanwezigheid van resten van een wapenstelling uit WOII niet volledig uit te sluiten, maar op basis van bodemopbouw en AHN beeld klein.

3.3.2 Archeologie

Er zijn tijdens het veldonderzoek geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het gaat hier echter wel om een verkennende fase van het inventariserend veldonderzoek door middel van boringen. Het doel van de verkennende fase van het veldonderzoek is het in kaart brengen van de bodemopbouw en het aantonen van eventuele bodemverstoringen. De afwezigheid van archeologische indicatoren kan dan ook niet worden beschouwd als indicatie voor de afwezigheid van een archeologische vindplaats.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusies

In paragraaf 3.1 is een aantal vragen gesteld. Voor zover mogelijk en relevant worden deze vragen hier kort beantwoord.

- *Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen?*

De bodems zijn slecht ontwikkeld in afzettingen die zijn afgezet in een dynamische rivieromgeving. Er zijn geen grootschalige bodemverstoringen waargenomen, uitgezonderd de opgebrachte grond op het volkstuincomplex.

- *Zijn er archeologische indicatoren aangetroffen in het plangebied? Zo ja, wat is de aard, conserveringstoestand en datering van deze indicatoren/vindplaats?*

Tijdens het veldwerk zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

- *Indien archeologische lagen aanwezig zijn; op welke diepte bevinden deze zich en wat is de maximale diepte?*

Er zijn geen archeologische lagen\ vegetatieniveaus \ laklagen waargenomen. Ook is er geen dekzand (met holtpodzolprofiel) aangetroffen. Evenmin zijn er gestuwde afzettingen (stuwwal) en gerijpte oeverwallen van fossiele stroomgordels aangetroffen.

- *Waaruit bestaat of bestaan deze archeologische laag of lagen?*

Niet van toepassing.

- *In welke mate wordt een eventueel aanwezige vindplaats verstoord door realisatie van geplande bodemingrepen?*

De plannen zijn nog niet uitgewerkt. Op basis van de verkennende boring wordt de kans op het aantreffen van archeologische vindplaatsen laag ingeschat.

- *Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?*

Niet van toepassing.

- *In welke mate stemmen de resultaten van het veldwerk overeen met de verwachtingen van het bureauonderzoek?*

Er is een brede verwachting uitgesproken in het bureauonderzoek, op voorwaarde van intacte bodem. In de aangetroffen terrasafzettingen is geen intacte, relevante bodem aanwezig. De overige verwachte landschappelijke elementen (dekzand en stuwwal) zijn niet aangetroffen. De aangetroffen landschappelijke situatie en bodems maakt dat de verwachting naar laag kan worden bijgesteld.

- *Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?*

Zie paragraaf 4.2.

4.2 (Selectie)advies

In het plangebied is een verkennend booronderzoek uitgevoerd waarbij is aangetoond dat de aangetroffen afzettingen in een dynamisch rivierlandschap zijn afgezet en dat er nauwelijks bodemvorming heeft plaatsgevonden en dat er geen vegetatiehorizonten of laklagen zijn waargenomen. Evenmin zijn er gestuwde afzettingen (stuwwal) en gerijpte oeverwallen van fossiele stroomgordels aangetroffen.

Op basis van de boorresultaten is de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische resten als laag ingeschat.

Het advies luidt dan ook om zonder verder archeologisch onderzoek uit te voeren de voorgenomen ontwikkeling mogelijk te maken.

Bovenstaande is een (selectie)advies; het nemen van een selectiebesluit is voorbehouden aan de bevoegde overheid, in deze de gemeente Mook en Middelaar.

Ook voor vrijgegeven (delen van) plangebieden bestaat altijd de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden toch losse sporen en vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord. Op grond van artikel 5.10 van de Erfgoedwet dient zo spoedig mogelijk melding te worden gemaakt van de vondst bij de Minister (de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: telefoon 033-4217456). Een vondstmelding bij de gemeentelijk of provinciaal archeoloog kan ook.

Antea Group
Oosterhout, mei 2023

Literatuur en geraadpleegde bronnen

ABO Milieuconsult, 2022. *Verkennd bodemonderzoek, Halderweg ong. te Molenhoek, ANL21-6504-1*, Goes

Tol, A., P. Verhagen & M. Verbruggen, 2012: *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*. SIKB.

Uffink, V. en A. Brokke, 2022. *Bureauonderzoek Nieuwbouwplan Molenhoek, gemeente Mook en Middelaar*, Antea Group Archeologie 2022/57, Oosterhout

Uffink, V., 2022. *Plan van Aanpak Nieuwbouwplan Molenhoek, gemeente Mook en Middelaar*, Antea Group, Oosterhout

Kaarten

- Topografische kaart 1:25000 (<http://kadata.kadaster.nl>)

Lijst van afbeeldingen en bijlagen

Afbeelding 1. Uitsnede topografische kaart met de ligging van het plangebied.	1
Afbeelding 2 Kaart met de oorspronkelijk geplande boringen. In de kaartbijlage de boorpuntenkaart met gerealiseerde boringen. De kleuren hangen samen met OO-verdenking (bron: Antea Group)	13
Afbeelding 3 Impressie van het plangebied tijdens het veldwerk; links het bedrijventerrein aan de Spijkerweg (blik naar het zuiden), rechts het volkstuincomplex; (blik naar het zuidoosten; foto's: Antea Group)	15
Afbeelding 4 Impressie van het plangebied tijdens het veldwerk; links de akker aan de Spijkerweg (blik naar het noorden), rechts de kwekerij\tuinderij (blik naar het zuidoosten; foto's: Antea Group)	16

Bijlagen

Archeologische perioden	Beschrijving van de archeologische perioden
AMZ-cyclus	Beschrijving en weergave van de Archeologische Monumentenzorg
Boorbeschrijvingen	Beschrijving en weergave van de boorprofielen

Kaartbijlagen

474506-ARO: Boorpuntenkaart met gezette boringen

Bijlage 1: Archeologische perioden

Bijlage 1: Archeologische perioden

Als bijlage op de resultaten en verzamelde gegevens wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewoners-geschiedenis in Nederland geschetst.

Gedurende het **paleolithicum** (300.000-8800 voor Chr.) hebben moderne mensen (*homo sapiens*) onze streken tijdens de warmere perioden wel bezocht, doch sporen uit deze periode zijn zeldzaam en vaak door latere omstandigheden verstoord. De mensen trokken als jager-verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. De verschillende groepen jager-verzamelaars exploiteerden kleine territoria, maar verbleven, afhankelijk van het seizoen, steeds op andere locaties.

In het **mesolithicum** (8800-4900 voor Chr.) zette aan het begin van het Holoceen een langdurige klimaatsverbetering in. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor geleidelijk een bosvegetatie tot ontwikkeling kwam en de variatie in flora en fauna toenam. Ook in deze periode trokken de mensen als jager-verzamelaars rond. Voorwerpen uit deze periode bestaan voornamelijk uit voor de jacht ontworpen vuurstenen spitsjes.

De hierop volgende periode, het **neolithicum** (5300-2000 voor Chr.), wordt gekenmerkt door een overschakeling van jager-verzamelaars naar sedentaire bewoners, met een volledig agrarische levenswijze. Deze omwenteling ging gepaard met een aantal technische en sociale vernieuwingen, zoals huizen, geslepen bijlen en het gebruik van aardewerk. Door de productie van overschot kon de bevolking gaan groeien en die bevolkingsgroei had tot gevolg dat de samenleving steeds complexer werd. Uit het neolithicum zijn verschillende grafmonumenten bekend, zoals hunebedden en grafheuvels.

Het begin van de **bronstijd** (2000-800 voor Chr.) valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen, zoals bijlen. Het gebruik van vuursteen was hiermee niet direct afgelopen. Vuursteenmateriaal uit de bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Het aardewerk is over het algemeen zeldzaam. De grafheuveltraditie die tijdens het neolithicum haar intrede deed werd in eerste instantie voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, eventueel omgeven door een greppel.

In de **ijzertijd** (800-12 voor Chr.) werden de eerste ijzeren voorwerpen gemaakt. Ten opzichte van de bronstijd traden er in de aardewerktraditie en in het gebruik van vuursteen geen radicale veranderingen op. De mensen woonden in verspreid liggende hoeven of in nederzettingen van enkele huizen. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen (*celtic fields*). In deze periode werden de kleigebieden ook in gebruik genomen door mensen afkomstig van de zandgebieden. Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand. Er zijn zogenaamde vorstengraven bekend in Zuid-Nederland, maar de meeste begravingen vonden plaats in urnenvelden.

Met de **Romeinse tijd** (12 voor Chr. tot 450 na Chr.) eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als rijksgrens van het Romeinse Rijk ingesteld. Ter controle van deze zogenaamde *limes* werden langs de Rijn *castella* (militaire forten) gebouwd. De inheems leefwijze handhaafde zich wel, ook al werd de invloed van de Romeinen steeds duidelijker in soorten aardewerk (o.a. gedraaid) en een betere infrastructuur. Onder meer ten gevolge van invallen van Germaanse stammen ontstond er instabiliteit wat uiteindelijk leidde tot het instorten van de grensverdediging langs de Rijn.

Over de **middeleeuwen** (450-1500 na Chr.), en met name de vroege middeleeuwen (450-1000 na Chr.), zijn nog veel zaken onbekend. Archeologische overblijfselen zijn betrekkelijk schaars. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinen in handen gekomen van regionale en lokale hoofdliden. Vanaf de 10^e eeuw ontstaat er weer enige stabiliteit en is een toenemende feodalisering zichtbaar. Door bevolkingsgroei en gunstige klimatologische omstandigheden werd in deze periode een begin gemaakt met het ontginnen van bos, heide en veen. Veel van onze huidige steden en dorpen dateren uit deze periode.

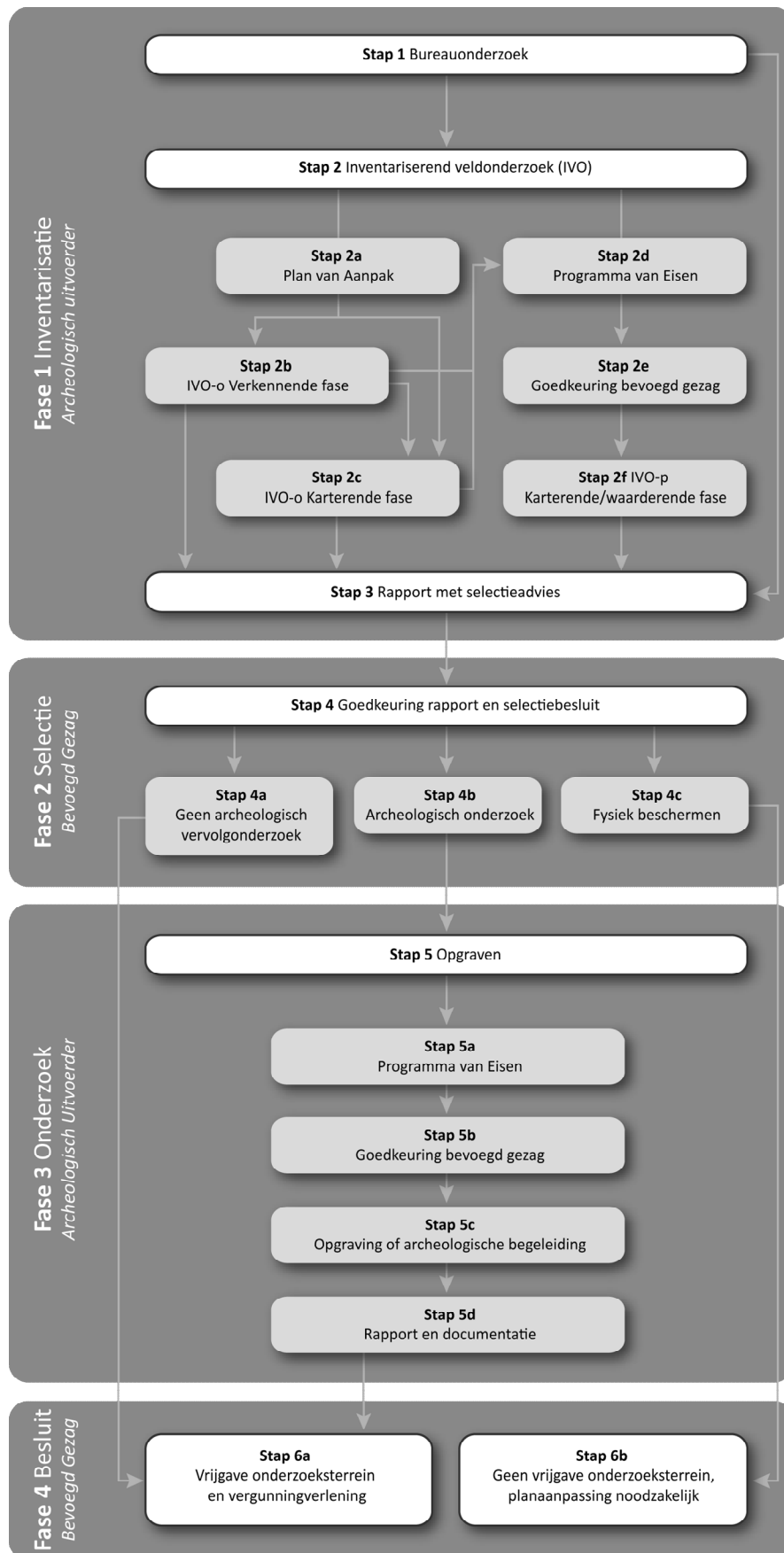
De hierop volgende periode 1500 – heden wordt aangeduid als **nieuwe tijd**.

Archeologische periode-indeling conform ABR

	Periode	Subperiode	Begin	eind	Afkorting
Na Chr.	Recent		1945	heden	
	Nieuwe Tijd	Late Nieuwe tijd	1850	1945	NTC
		Midden Nieuwe tijd	1650	1850	NTB
		Vroege Nieuwe tijd	1500	1650	NTA
	Middeleeuwen	Late Middeleeuwen B	1250	1500	LMB
		Late Middeleeuwen A	1050	1250	LMA
		Ottoonse tijd	900	1050	VMD
		Karolingische tijd	725	900	VMC
		Merovingische tijd	525	725	VMB
		volksverhuizingstijd	450	525	VMA
	Romeinse Tijd	Laat-Romeinse tijd B	350	450	LROMB
		Laat-Romeinse tijd A	270	350	LROMA
		Midden-Romeinse tijd B	150	270	MROMB
		Midden-Romeinse tijd A	70	150	MROMA
		Vroeg-Romeinse tijd B	25	70	VROMB
		Vroeg-Romeinse tijd A	-12	25	VROMA
	Metaaltijd	Late IJzertijd	250	12	LIJZ
		Midden IJzertijd	500	250	MIJZ
		Vroege IJzertijd	800	500	VIJZ
		Late Bronstijd	1100	800	LBR
		Midden Bronstijd B	1500	1100	MBRB
		Midden Bronstijd A	1800	1500	MBRA
		Vroege Bronstijd	2000	1800	VBR
Voor Chr.	Steentijd	Laat Neolithicum B	2450	2000	LNEOB
		Laat Neolithicum A	2850	2450	LNEOA
		Midden Neolithicum B	3400	2850	MNEOB
		Midden Neolithicum A	4200	3400	MNEOA
		Vroeg Neolithicum B	4900	4200	VNEOB
		Vroeg Neolithicum A	5300	4900	VNEOA
		Laat Mesolithicum	6450	5300	LMESO
	Mesolithicum	Midden Mesolithicum	7100	6450	MMESO
		Vroeg Mesolithicum	8800	7100	VMESO
		Laat Paleolithicum B	18.000	8800	LPALBOB
	Paleolithicum	Laat Paleolithicum A	35.000	18.000	LPALBOA
		Midden Paleolithicum	300.000	35.000	MPALBO
		Vroeg Paleolithicum		300.000	VPALBO

Bijlage 2: Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

Schema Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

Verklarende woordenlijst Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

Archeologische begeleiding (STAP 5c)

Een archeologische begeleiding wordt uitgevoerd wanneer proefsleuven of en opgraving niet mogelijk zijn door bijvoorbeeld civieltechnische beperkingen.

Archeologische indicatoren

Hiermee worden aanwijzingen in de bodem bedoeld die duiden op menselijke activiteiten in het verleden, zoals aardewerkscherven, houtskool, botmateriaal, vondstlagen, etc.

Archis

Archeologisch informatiesysteem voor Nederland. Een digitale databank met gegevens over archeologische vindplaatsen en terreinen.

Bureauonderzoek (STAP 1)

Het bureauonderzoek is een rapportage waarin een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel wordt opgesteld aan de hand van geomorfologische en bodemkaarten, de Archeologische Monumentenkaart (AMK), het Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS), historische kaarten en archeologische publicaties.

Fysiek beschermen (STAP 4c)

De archeologische resten blijven in de bodem behouden door bijvoorbeeld planaanpassingen.

Geofysisch onderzoek

Meetapparatuur brengt archeologische verschijnselen in de bodem driedimensionaal in kaart zonder te boren of te graven. Dit kan bijvoorbeeld door radar-, weerstandsonderzoek of elektromagnetische metingen.

Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Dit model geeft op detailniveau voor het plangebied aan wat aan archeologische vindplaatsen aanwezig kan zijn. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt bepaald of een inventariserend veldonderzoek nodig is en wat de juiste methode is om eventueel aanwezige archeologische resten aan te tonen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) (STAP 2)

Tijdens een inventariserend veldonderzoek worden archeologische waarden in het veld geïnventariseerd en gedocumenteerd. Waar is wat in de bodem aanwezig? De inventarisatie kan bestaan uit een inventariserend veldonderzoek-overig (door middel van een booronderzoek, veldkartering en/of geofysisch onderzoek) en/of een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven. Wat de beste methode is, hangt sterk af van de omstandigheden en de aard van de vindplaats.

Inventariserend veldonderzoek - overig (IVO-o) (STAP 2b of 2c)

Bij een Inventariserend veldonderzoek - overig door middel van boringen (IVO-o) worden boringen gezet door middel van een handboor of guts.

Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven (IVO-p) (STAP 2f)

Proefsleuven zijn lange sleuven van twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar aanwijzingen zijn voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Verkennende fase (STAP 2b)

Wanneer bij het bureauonderzoek onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om een gespecificeerd verwachtingsmodel op te stellen, wordt een inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uitgevoerd. In deze fase wordt onderzocht of de bodem nog intact is, wat de bodemopbouw is en hoe deze invloed heeft gehad op de locatiekeuze van de mens in het verleden. Het onderzoek is bedoeld om kansarme zones om archeologische resten aan te treffen uit te sluiten en kansrijke zones te selecteren voor vervolgonderzoek. Een verkennend onderzoek kent een relatief lage onderzoeksintensiteit en wordt meestal uitgevoerd door middel van boringen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Karterende fase (STAP 2c of 2f)

Tijdens een inventariserend veldonderzoek - karterende fase wordt het plangebied systematisch onderzocht op de aanwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten. De intensiteit van onderzoek is groter dan in de verkennende fase, bijvoorbeeld door een groter aantal boringen per hectare of door het aanleggen van proefsleuven.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Waarderende fase (STAP 2f)

Tijdens de waarderende fase wordt aangegeven of de aangetroffen archeologische vindplaatsen behoudenswaardig zijn. Dat betekent dat de aard, omvang, datering, conservering en inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats(en) wordt vastgesteld. Wanneer de waardering van de archeologische resten laag is, hoeft geen verder archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het plangebied wordt 'vrijgegeven'. Wanneer de resten behoudenswaardig zijn, wordt in eerste instantie behoud in situ (ter plekke in de bodem) nagestreefd. Wanneer dit door de voorgenomen ontwikkelingen niet mogelijk is, wordt vervolgonderzoek uitgevoerd in de vorm van een opgraving of archeologische begeleiding. Vaak wordt deze fase gecombineerd uitgevoerd met het inventariserend veldonderzoek karterende fase.

Opgraving (STAP 5c)

Wanneer door de toekomstige ontwikkelingen aanwezige archeologische resten in de bodem niet behouden kunnen worden, wordt een opgraving uitgevoerd. Tijdens de opgraving worden archeologische resten gedocumenteerd, gefotografeerd en bestudeerd. Hierdoor wordt informatie over het verleden zo goed mogelijk vastgelegd en behouden.

Plan van Aanpak (PvA) (STAP 2a)

Voor een booronderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) noodzakelijk. Het PvA beschrijft hoe het veldwerk wordt uitgevoerd en uitgewerkt.

Programma van Eisen (PvE) (STAP 2d of 5a)

Voor het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek - proefsleuven, archeologische begeleiding of opgraving is een Programma van Eisen (PvE) noodzakelijk. Het PvE beschrijft het doel, vraagstelling en uitvoeringsmethode van het archeologisch onderzoek. Dit document wordt beschouwd als basisdocument voor archeologisch veldonderzoek waarmee de inhoudelijke kwaliteit gewaarborgd wordt. Het PvE wordt goedgekeurd door het bevoegd gezag (gemeente, provincie of het rijk).

Quickscan

In een quickscan wordt geïnventariseerd of en waar archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

Selectieadvies (STAP 3)

In het selectieadvies wordt op archeologisch inhoudelijke argumenten het advies gegeven welke delen van het plangebied vrijgegeven kunnen worden voor verdere ontwikkeling en welke delen behouden of opgegraven moeten worden.

Selectiebesluit (STAP 4)

De bevoegde overheid (gemeente, provincie of soms het rijk) geeft op basis van het selectieadvies aan welke maatregelen genomen worden. De bevoegde overheid kan van het selectieadvies afwijken indien zij dat nodig acht.

Veldkartering

Bij een veldkartering wordt het plangebied systematisch belopen om archeologische oppervlaktevondsten te verzamelen.

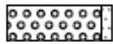
Bijlage 3: Boorprofielen

Legenda (NEN 5104 en ASB)

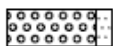
grind

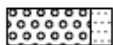
Grind, siltig

Grind, zwak zandig

Grind, matig zandig

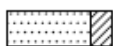

Grind, sterk zandig

Grind, uiterst zandig

zand

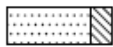
Zand, kleiig

Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

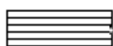

Zand, sterk siltig

Zand, uiterst siltig

veen

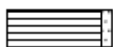
Veen, mineraalarm

Veen, zwak kleiig

Veen, sterk kleiig

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

klei

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig

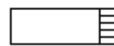

Leem, sterk zandig

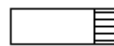
overige toevoegingen

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

laaggrens

(wordt bepaald voor de ondergrens van de beschreven laag)

□ < 0,3 cm

scherpe overgang

D 0,3 - < 3 cm

overgang geleidelijk

E > 3 cm

diffuse overgang

amorfiteit veen (veraardheid)

? zwak amorf

niet tot zwak veraarde resten

A matig amorf

structuur nog zichtbaar

@ sterk amorf

sterk veraard, structuurloos

overig

▲ bijzonder bestanddeel

◄ Gemiddeld hoogste grondwaterstand

≡ grondwaterstand

◆ Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

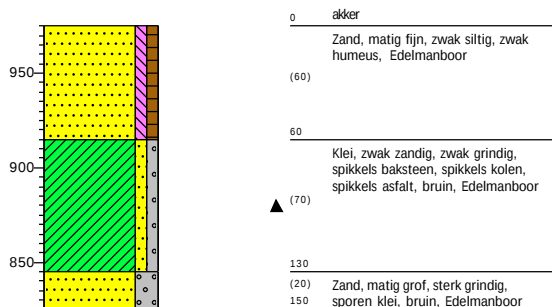
water

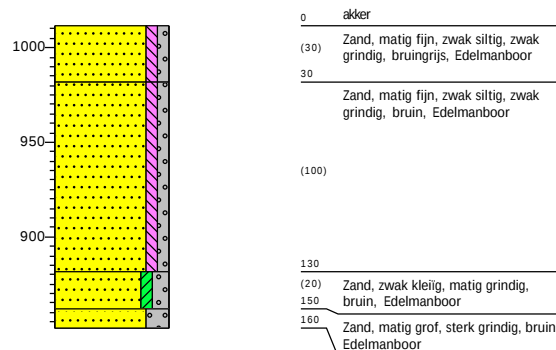
gezeefd traject

Boring: 01

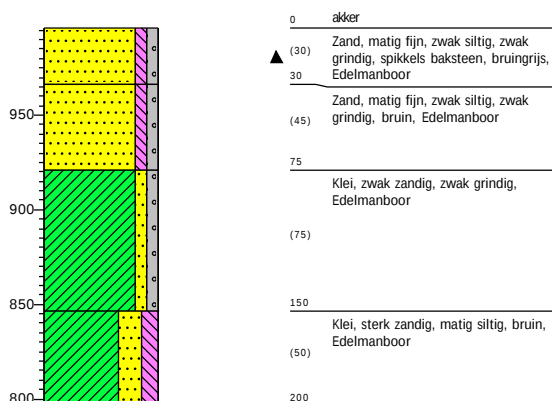
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188093.95
 Y-coördinaat: 419054.86
 Maaiveldhoogte: NAP 9.752 m

Boring: 02

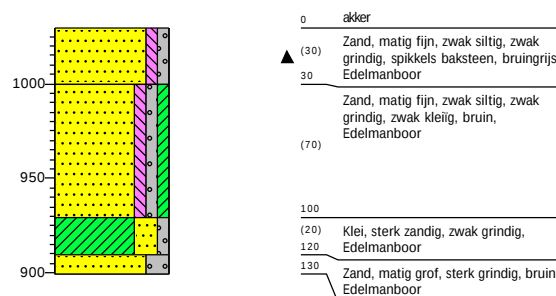
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188094.49
 Y-coördinaat: 419076.02
 Maaiveldhoogte: NAP 10.116 m

Boring: 03

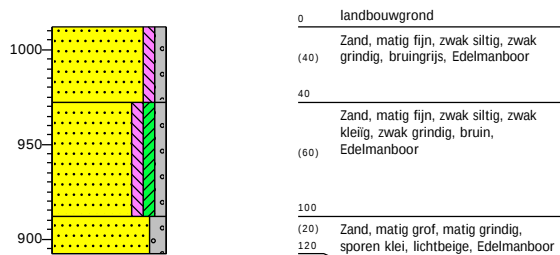
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188105.98
 Y-coördinaat: 419116.65
 Maaiveldhoogte: NAP 9.962 m

Boring: 04

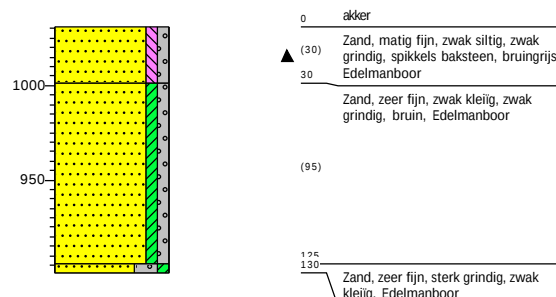
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188143.28
 Y-coördinaat: 419201.35
 Maaiveldhoogte: NAP 10.296 m

Boring: 05

Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188200.68
 Y-coördinaat: 419287.98
 Maaiveldhoogte: NAP 10.121 m

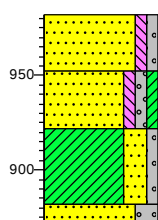
Boring: 06

Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188179.00
 Y-coördinaat: 419230.03
 Maaiveldhoogte: NAP 10.311 m

Boring: 07

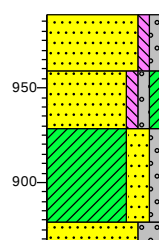
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188135.05
 Y-coördinaat: 419149.99
 Maaiveldhoogte: NAP 9.822 m

0	akker
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
30	
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, zwak kleilig, bruin, Edelmanboor
60	
(40)	Klei, sterk zandig, zwak grindig, Edelmanboor
100	
110	Zand, matig grof, sterk grindig, sporen klei, bruin, Edelmanboor

Boring: 08

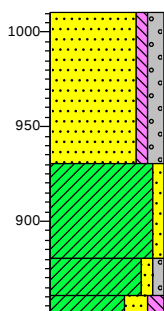
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188130.06
 Y-coördinaat: 419099.30
 Maaiveldhoogte: NAP 9.887 m

0	akker
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
30	
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, zwak kleilig, bruin, Edelmanboor
60	
(50)	Klei, sterk zandig, zwak grindig, Edelmanboor
110	
120	Zand, matig grof, sterk grindig, bruin, Edelmanboor

Boring: 09

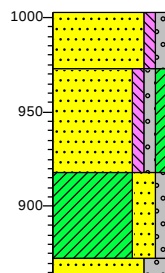
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188123.32
 Y-coördinaat: 419070.82
 Maaiveldhoogte: NAP 10.104 m

0	akker
(80)	A-HORIZONT Zand, matig fijn, zwak siltig, matig grindig, bruin, Edelmanboor, bouwvoor
80	
(50)	Klei, zwak zandig, bruin, Edelmanboor
130	
(20)	Klei, zwak zandig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
150	
160	Klei, sterk zandig, matig siltig, spikkels baksteen, bruinbeige, Edelmanboor, Gestaakt op grind?

Boring: 10

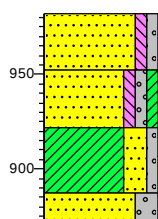
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188158.41
 Y-coördinaat: 419085.48
 Maaiveldhoogte: NAP 10.026 m

0	akker
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
30	
(55)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, zwak kleilig, bruin, Edelmanboor
85	
(45)	Klei, sterk zandig, zwak grindig, Edelmanboor
130	
140	Zand, matig grof, sterk grindig, sporen klei, bruin, Edelmanboor

Boring: 11

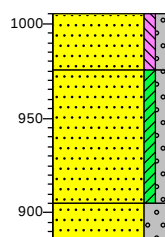
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188169.84
 Y-coördinaat: 419126.18
 Maaiveldhoogte: NAP 9.821 m

0	akker
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
30	
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, zwak kleilig, bruin, Edelmanboor
60	
(35)	Klei, sterk zandig, zwak grindig, Edelmanboor
95	
(15)	Zand, matig grof, sterk grindig, sporen klei, bruin, Edelmanboor
110	

Boring: 12

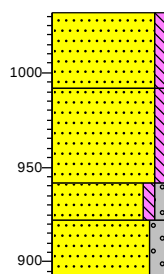
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188179.72
 Y-coördinaat: 419174.08
 Maaiveldhoogte: NAP 10.054 m

0	akker
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
30	
(70)	Zand, matig fijn, zwak kleilig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
100	
(20)	Zand, matig grof, sterk grindig, sporen klei, bruin, Edelmanboor
120	

Boring: 13

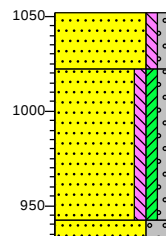
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188231.81
 Y-coördinaat: 419255.07
 Maaiveldhoogte: NAP 10.317 m

0	akker
(40)	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruingrijs, Edelmanboor
40	
(50)	Zand, matig fijn, zwak siltig, sporen klei, bruin, Edelmanboor
90	
(20)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, lichtbeige, Edelmanboor
110	
(30)	Zand, matig grof, matig grindig, lichtbeige, Edelmanboor
140	

Boring: 14

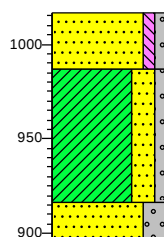
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188227.86
 Y-coördinaat: 419197.16
 Maaiveldhoogte: NAP 10.521 m

0	akker
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs, Edelmanboor
30	
(80)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak kleilig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
110	
(20)	Zand, matig grof, sterk grindig, lichtbeige, Edelmanboor
120	

Boring: 15

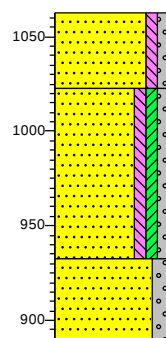
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188218.92
 Y-coördinaat: 419146.30
 Maaiveldhoogte: NAP 10.167 m

0	akker
(30)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs, Edelmanboor
30	
(70)	Klei, sterk zandig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
100	
(20)	Zand, matig grof, sterk grindig, sporen klei, bruin, Edelmanboor
120	

Boring: 16

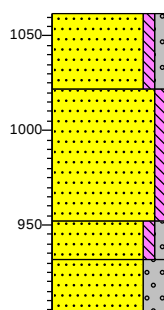
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188258.59
 Y-coördinaat: 419170.52
 Maaiveldhoogte: NAP 10.626 m

0	akker
(40)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs, Edelmanboor
40	
(90)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak kleilig, zwak grindig, bruin, Edelmanboor
130	
(45)	Zand, matig grof, matig grindig, lichtbeige, Edelmanboor
175	

Boring: 17

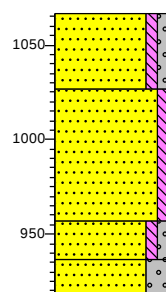
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188269.07
 Y-coördinaat: 419220.16
 Maaiveldhoogte: NAP 10.618 m

0	landbouwgrond
(40)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs, Edelmanboor
40	
(70)	Zand, matig fijn, zwak siltig, sporen klei, bruin, Edelmanboor
110	
(20)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, lichtbeige, Edelmanboor
130	
(30)	Zand, matig grof, sterk grindig, lichtbeige, Edelmanboor
160	

Boring: 18

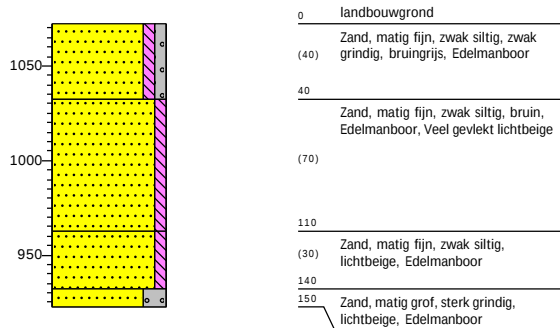
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188303.31
 Y-coördinaat: 419190.61
 Maaiveldhoogte: NAP 10.667 m

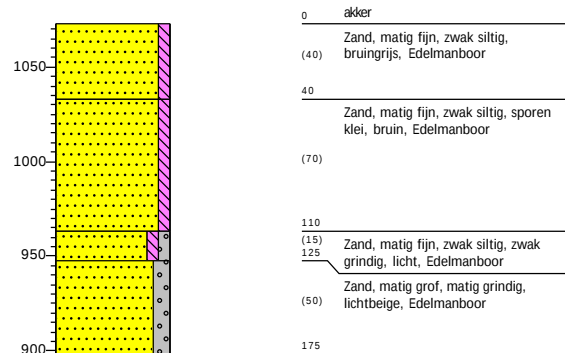
0	landbouwgrond
(40)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs, Edelmanboor
40	
(70)	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruin, Edelmanboor, Veel gevlekt lichtbeige
110	
(20)	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, lichtbeige, Edelmanboor
130	
(20)	Zand, matig grof, sterk grindig, lichtbeige, Edelmanboor
150	

Boring: 19

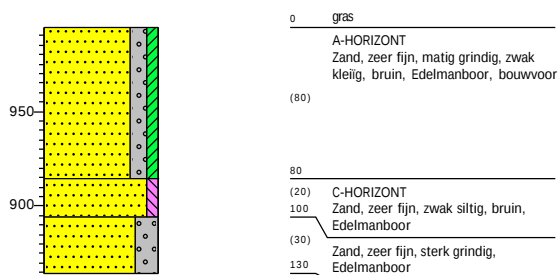
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188329.92
 Y-coördinaat: 419160.32
 Maaiveldhoogte: NAP 10.724 m

Boring: 20

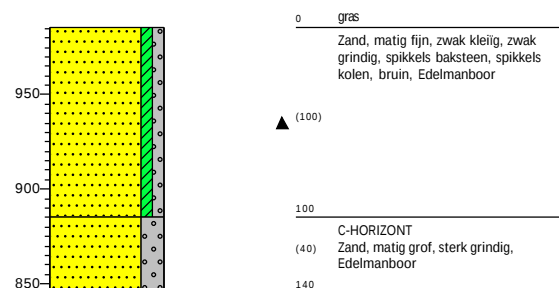
Datum: 14-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188285.65
 Y-coördinaat: 419138.52
 Maaiveldhoogte: NAP 10.729 m

Boring: 21

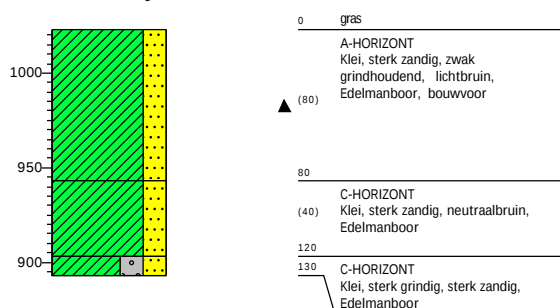
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188229.11
 Y-coördinaat: 419095.30
 Maaiveldhoogte: NAP 9.944 m

Boring: 22

Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188210.02
 Y-coördinaat: 419063.77
 Maaiveldhoogte: NAP 9.856 m

Boring: 23

Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188197.01
 Y-coördinaat: 419039.83
 Maaiveldhoogte: NAP 10.231 m

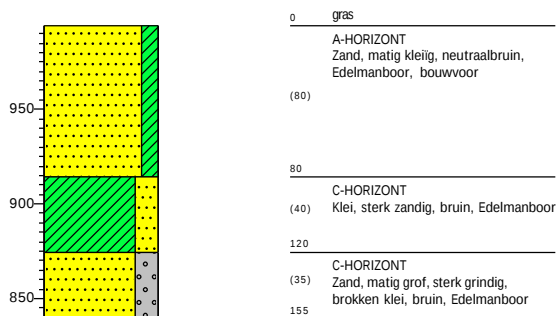
Boring: 25

Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188219.46
 Y-coördinaat: 418993.94
 Maaiveldhoogte: NAP 13.466 m

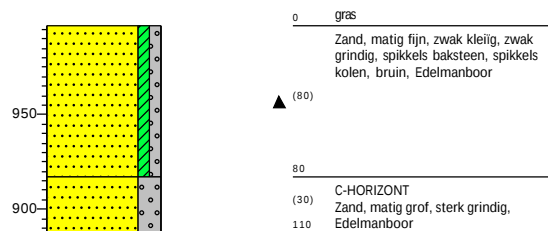

Boring: 26

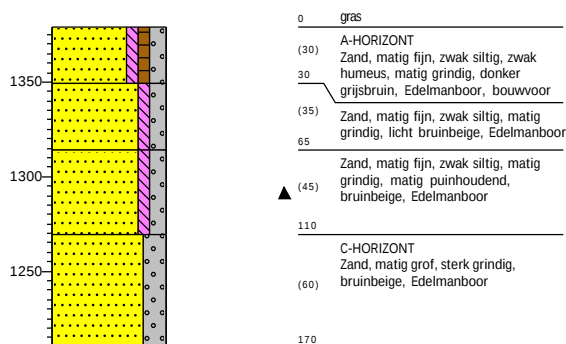
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188227.78
 Y-coördinaat: 419022.54
 Maaiveldhoogte: NAP 9.943 m

Boring: 27

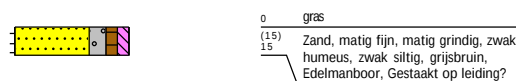
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188237.74
 Y-coördinaat: 419050.31
 Maaiveldhoogte: NAP 9.971 m

Boring: 34

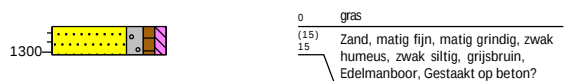
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188266.37
 Y-coördinaat: 419001.52
 Maaiveldhoogte: NAP 13.792 m

Boring: 35

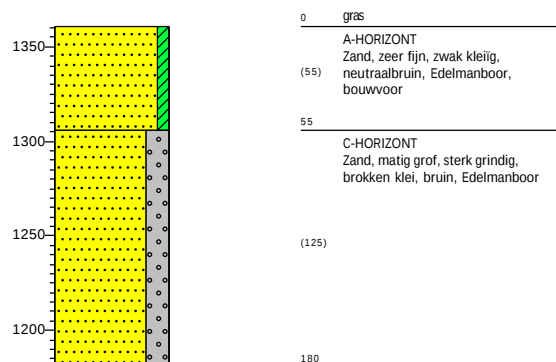
Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188288.98
 Y-coördinaat: 418956.63
 Maaiveldhoogte: NAP 13.336 m

Boring: 36

Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188355.00
 Y-coördinaat: 418902.90
 Maaiveldhoogte: NAP 13.133 m

Boring: 37

Datum: 13-6-2022
 Boormeester: Gerjan Sophie
 X-coördinaat: 188340.96
 Y-coördinaat: 418958.07
 Maaiveldhoogte: NAP 13.607 m

Boring: 40

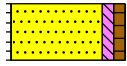
Datum: 13-6-2022

Boormeester: Gerjan Sophie

X-coördinaat: 188394.93

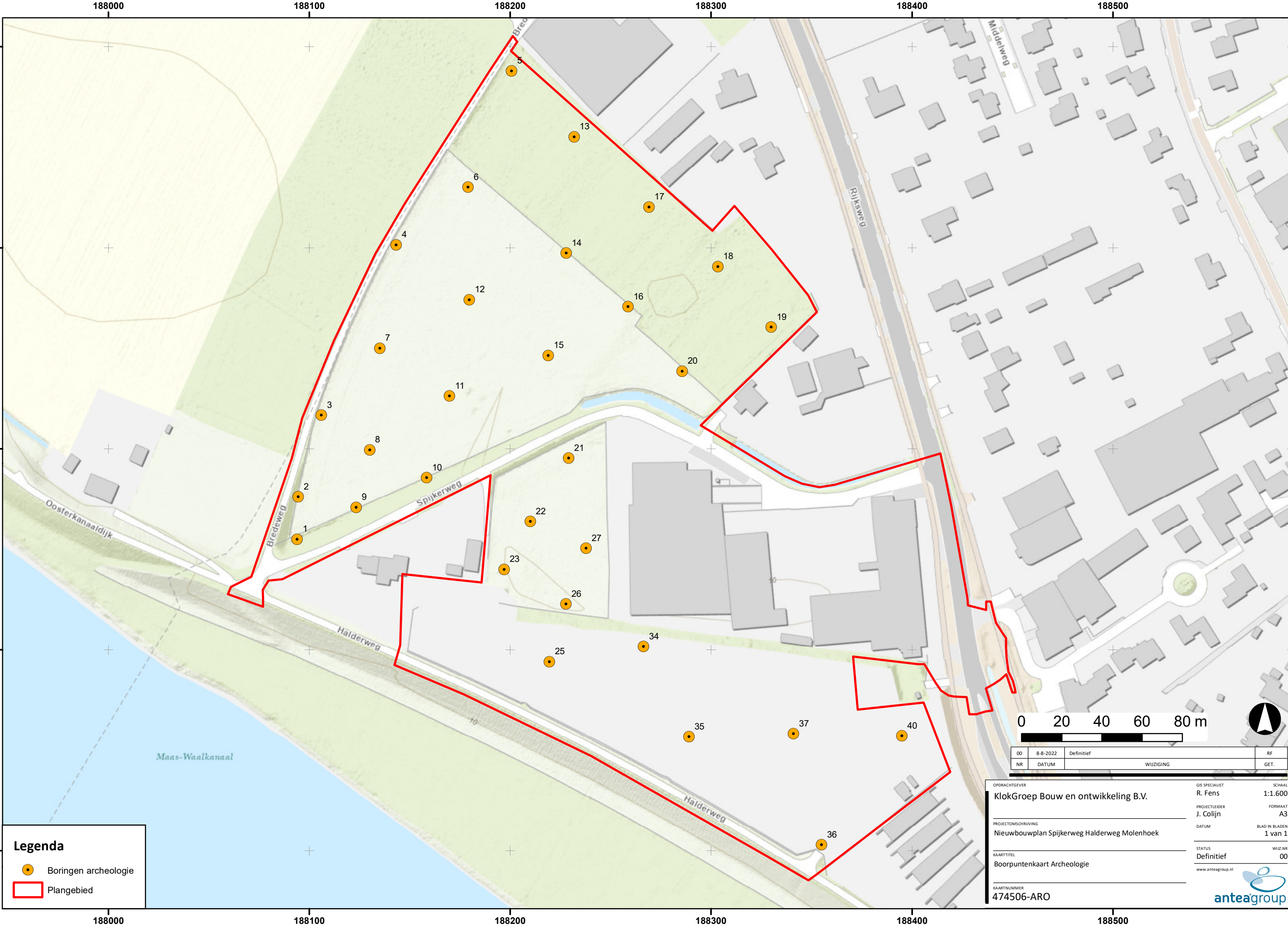
Y-coördinaat: 418957.00

Maaiveldhoogte: NAP 13.85 m

0	gras
(30)	Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, volledig puin, donker grijsbruin, Edelmanboor, Gestaakt op puin
30	

Kaartbijlagen

Legenda

Boringen archeologie

Plangebied

020406080

m

00	8-8-2022	Definitief	RF
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	GIS SPECIALIST	SCHAAL
KlokGroep Bouw en ontwikkeling B.V.	R. Fens	1:1.600
PROJECTLEIDER	FORMAAT	
J. Colijn	A3	
DATUM	BLAD IN BLADEN	
	1 van 1	
KAARTTITEL	STATUS	WIJZ.NR
Boorpuntenkaart Archeologie	Definitief	00
KAARTNUMMER	www.anteagroup.nl	
474506-ARO		

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. (0162) 48 70 00
E. karst.keijzers@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

ISSN: 1570-6273

Copyright © 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Disclaimer

Antea Group aanvaardt op generlei wijze aansprakelijkheid voor schade welke voortvloeit uit beslissingen genomen op basis van de resultaten van archeologisch (voor)onderzoek.